

Twee minuten-recensie

Het verhaal van Vlaanderen: aflevering 2 De Romeinen komen

Waarom je de aflevering moet kijken

U heeft al heel veel gehoord en gelezen over de Galliërs, maar meestal dankzij de Asterix-strips. Dat verhaal wordt nu eindelijk eens in een documentaire verteld.

U bent een enorme fan van underdogverhalen. Deze aflevering is eigenlijk gewoon 'Rocky' of 'Cool Runnings', maar dan 2000 jaar geleden.

U heeft stiekem altijd geweten dat de Romeinen bloeddorstiger waren dan ze lieten uitschijnen.

Waarom je de aflevering beter vermijdt

U bent een enorme fan van de Romeinen en kijkt liever series die ze positief in beeld brengen.

U interesseert zich meer in andere aspecten van de geschiedenis dan het militaire. Deze aflevering focust best veel op de oorlogsvoering en veel minder op het dagelijks leven van de mensen.

Wat 'de eerste Brexiteer' met Vlaamse geschiedenis te maken heeft, kan u worst (met Romeinse appelmoes) wezen.

Wat je kan leren uit deze aflevering

In het tweede middelbaar leerde u in de lessen geschiedenis over het Oude Griekenland en het Romeinse Rijk. Er bestaat nauwelijks twijfel over dat de naam Ambiorix dan ergens gevallen zal zijn. Maar hoeveel kent Vlaanderen nu eigenlijk echt over deze man? De makers van *Het verhaal van Vlaanderen* leggen in deze aflevering specifiek de focus op deze figuur, met enkele kleinere Romeinse verhalen eromheen gebreed.

De ontkrachting van mythen die in de eerste aflevering zo centraal stond, komt in deze aflevering duidelijk weer terug. Helaas werkt dit deze keer veel minder goed. Het duidelijkste voorbeeld daarvan is de manier waarop de Galliërs op het scherm worden gebracht. De aflevering begint met de voorstelling van het leven van de Galliërs anno 54 voor Christus en benadrukt heel fel dat het eigenlijk gewoon boerenfamilies zijn die verspreid leefden over het gebied dat nu Vlaanderen is. Maar van zodra Ambiorix in beeld komt, wordt heel deze voorstelling over boord gegooid. De Galliërs worden plotseling alleen nog maar krijgers genoemd en ze worden geroemd voor hun dapperheid en listigheid. Van de simpele boeren is helemaal geen sprake meer als ze de Romeinen verslaan, maar dat komt dan wel weer terug wanneer Caesar hard terugslaat en ongelooflijk veel gewone Gallische burgers de dood injaagt. Galliërs zijn dus echte vechtmachines als ze hun veldslagen winnen, maar als ze zelf het slachtoffer zijn van oorlog, worden het plots onschuldige burgers.

Een andere les die deze aflevering ons wil leren is dat Vlaanderen in dit tijdperk een gebied van underdogs was. Het resultaat van de Gallische sluwheid is dat Caesar hierna de zwaarst

mogelijke wraak neemt op de 'Vlaamse' regio: experts laten zelfs de woorden 'oorlogsmisdadiger' en 'genocide' vallen. Ook het verhaal van Carausius, de 'West-Vlaamse' bevelhebber van de Noordzeevloot die zichzelf tot keizer van Britannia uitriep, wordt verteld alsof het een 'gewone jongen' zoals u en ik was. Helaas vertelt de aflevering er niet bij dat er in deze periode ongelooflijk veel van deze opstanden plaatsvonden en dat het verhaal van Carausius dus niet zo uniek is als het hier wordt voorgesteld. Ook het feit dat hij West-Vlaming was, werd door Tom zo vaak herhaald dat men bijna zou vergeten dat het gebied waar zijn stam woonde zich uitstrekte over het huidige Noord-Frankrijk. 'Onze' Carausius was dus waarschijnlijk niet zo Vlaams als hij wordt voorgesteld. Al deze voorbeelden passen wel perfect in het plaatje dat de aflevering graag schetst: dat de Vlaamse geschiedenis een verhaal is van overwinningen tegen alle verwachtingen in, en dat zelfs iemand die uit onze streken komt zich kan opwerken tot de absolute top.

Tenslotte is in moderne geschiedschrijving niet alleen kennis van belang, maar ook beleving. Het bezoek aan de archeoloog in het Oost-Vlaamse dorp Velzeke toont hoe we nu eigenlijk tot al deze kennis van de Gallo-Romeinse cultuur zijn gekomen. Maar daarbij is het vooral het bezoek aan foodarcheoloog Jeroen Van Vaerenbergh dat indruk maakt. Hij toont dat de Galliërs voornamelijk pap van graan aten, terwijl de Romeinen typisch Vlaamse ingrediënten zoals appels, selder en mosselen hebben geïntroduceerd. Naast het bijbrengen van dit historisch bewustzijn zorgt het ook voor een iets luchtigere toon: nadat Tom Waes ons net een uitgemoorde Gallische boerderij heeft getoond, mag hij zich verbazen over de Romeinse smaakcombinaties.

Het beste stuk

De scène waarin de wraak van Caesar wordt afgebeeld, wordt ongelooflijk bruto voorgesteld. De experts praten zeker en vast over de enorme aantallen soldaten die naar Gallië worden gestuurd en over de enorme hoeveelheden doden die er mogelijk gevallen zijn. Maar dit alles komt toch net iets harder binnen wanneer Tom Waes tussen enkele Gallische lijken staat en er een fragment uit Caesar's *De Bello Gallico* voorleest dat exact beschrijft hoe deze uitroeiing moest gebeuren.

De meest opvallende quotes

"Dit is het begin van een heel straf verhaal vol heldenmoed en durf, een portie bedrog en een tikkeltje achterbaktheid."

"Vanuit mensenrechtenperspectief moeten wij uiteraard zeggen dat Julius Caesar een oorlogsmisdadiger was."

"De Romeinen komen", documentaire, Het Verhaal van Vlaanderen. (VRT, 8 januari 2023). Recensie door Alexander Hilkens.